

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra policejních činností

**Řízení vozidla pod vlivem návykové látky
v zahraničí. Přestupek – trestný čin (zahraniční
komparace)**

Bakalářská práce

Driving under the influence of narcotic substances.

Traffic offense - crime (foreign comparisons)

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
Pplk. Mgr. Jindřich Komárek Ph.D.

AUTOR PRÁCE
David Vencelides

PRAHA
2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 23. 2. 2022

David Vencelides

ANOTACE

Práce se zabývá jízdou pod vlivem návykových látek v silničním provozu. Úvodní část je věnována problematice drog v České republice a nastínění současného stavu a vývoje. Následně je pozornost věnována nejčastěji zneužívaným drogám na českých silnicích, příznaky užití těchto drog. V další část se práce zabývá právní úpravou řízení vozidla pod vlivem návykové látky v České republice. Pozornost je zaměřena na hranici mezi přestupkem a trestným činem při řízení pod vlivem návykové látky a také na limitní hodnoty při stanovení této hranice. V druhé části se předložená práce zabývá porovnáním právních úprav jízdy pod vlivem návykových látek vybraných států Evropské unie. Závěrem je pozornost věnována dotazníkovému šetření, které má za cíl získat názory na výši sankcí ve vybraných státech EU.

KLÍČOVÁ SLOVA

Jízda pod vlivem návykové látky * drogy * návykové látky * omamné látky *
Bakalářská práce

ANNOTATION

The work deals with driving under the influence of addictive substances in road traffic. The introductory part is devoted to the issue of drugs in the Czech Republic and an outline of the current state and development. Subsequently, attention is paid to the most frequently abused drugs on Czech roads, the symptoms of the use of these drugs. The next part deals with the legal regulation of driving under the influence of addictive substances in the Czech Republic. Attention is focused on the boundary between the offense and the crime in driving under the influence of an addictive substance and the limit values in determining this boundary. In the second part, the presented work deals with the comparison of legal regulations of driving under the influence of addictive substances of selected states of the European Union. Finally, attention is paid to the questionnaire survey, which aims to obtain views on the level of sanctions in selected EU countries.

KEYWORDS

Driving under the influence of addictive substances * drugs * addictive substances *
narcotics * Bachelor thesis

Obsah

Úvod.....	5
1. Problematika drog v České republice	6
1.1 Drogy v české populaci	7
1.2 Užívání drog a vliv na situaci v silniční dopravě	10
1.2.1 Nejčastěji zneužívané drogy na českých silnicích a jejich příznaky.....	11
2. Právní úprava řízení vozidla pod vlivem návykové látky v České republice.....	15
2.1 Přestupková oblast	15
2.1.1 Hranice přestupku v případě ovlivnění jinou návykovou látkou	17
2.2 Trestně právní oblast	18
3. Drogy v EU.....	21
3.1 Německo	22
3.2 Polsko	24
3.3 Slovensko	27
3.4 Rakousko	31
3.5 Přehled a shrnutí.....	32
3.6 Výhled na rok 2021 až 2030	34
4. Výzkumné šetření	37
4.1 Analýza a interpretace výsledků	37
4.2 Souhrn šetření	43
5. Závěr.....	44
6. Bibliografie	46
7. Seznam tabulek	49
8. Seznam grafů.....	50

Úvod

Téma mé práce je zaměřeno na řízení pod vlivem návykových látek. V práci budu věnovat pozornost zejména na oblast drog, ale pro úplnost práce do právní úpravy zahrnu i problematiku jízdy pod vlivem alkoholu. Dle definice § 130 trestního zákoníku se návykovou látkou rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování. Definice tedy nerozděluje alkohol od návykových látek, ale právní úprava alkohol od návykových látek zejména tedy drog rozděluje. Z tématu práce tedy vyplývá, že pozornost bude věnována problematice drog a jízdy pod vlivem těchto látek.

V problematice silničního provozu má jízda pod vlivem alkoholu oproti jízdě pod vlivem drog poměrně větší zastoupení. Jízda pod vlivem návykových látek je však poměrně aktuální téma. Míra jízdy pod vlivem návykových látek v silničním provozu roste. Zejména je zde rostoucí trend v řízení pod vlivem návykových látek u mladší generace. Výše zmíněnému růstu napomáhá poměrně snadná dostupnost zejména lehkých drog, jako je například marihuana. Jelikož je marihuana považována za vstupní bránu k tvrdším drogám může se jednat o poměrně zásadní problém.

Cílem bakalářské práce je přiblížit trestněprávní a přestupkovou problematiku řízení pod vlivem drog. A to jak v České republice, tak i v sousedních státech. Na závěr bude vypracován dotazník pro zjištění názoru řidičů k dané problematice. Teoretická část bude věnována současné situaci drog v tuzemsku, nejčastěji zneužívané návykové látky na tuzemských silnicích a účinky těchto drog na řidiče.

Pro komparaci české právní úpravy jízdy pod vlivem drog se zahraniční právní úpravou jsem vybral čtyři přímo sousedící státy Německo, Polsko, Slovensko a Rakousko.

1. Problematika drog v České republice

V této kapitole se budu věnovat vývoji a současné situaci drog v České republice. Zaměřím se na vývoj drogové scény v České republice a na návykové látky, které jsou v tuzemské populaci nejvíce zneužívány. Bohužel se v České republice setkáváme s příklady použití drog i při běžných činnostech, např. při řízení motorových či nemotorových vozidel. S tímto faktem souvisí i dopravní nehodovost zapříčiněná řidiči, kteří před jízdou požíli určitý druh návykové látky. Jelikož, se budu v následujících kapitolách zabývat drogovou situací i v jiných státech Evropy, je proto nutná analýza současného stavu drog v České republice. Tato analýza poskytne predikce vývoje drogové scény v tuzemské populaci. V České republice a i celém středoevropském regionu dochází k rozvoji trhu s omamnými a psychotropními látkami. Na popularitě roste obchod se syntetickými drogami. K výraznému nárůstu obchodování a užívání drog, jako je heroin a kokain, došlo v první polovině devadesátých let. Tento nárůst byl spojen s uvolněním režimu a otevřením českých hranic. Na přelomu tisíciletí vrostla popularity drog syntetických, jakými jsou např. extáze a metamfetamin (1).

Ze statistik kriminality Policejního prezidia ČR a výročních zpráv Národní protidrogové centrály jsem vypracoval tabulku podílu trestné činnosti a primární drogové kriminality pro období od roku 2009 do roku 2019. Z tabulky vyplývá nárůst podílu drogové trestné činnosti oproti celkové trestné činnosti.

Drogová kriminalita se dělí na primární a sekundární kriminalitu. Pod pojmem „primární drogová kriminalita“ chápeme především specifické trestné činy (2). Tento pojem je tedy představován následujícími trestnými činy (viz. Tabulka 1):

- § 283 z. č. 40/2009 Sb. - Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy;
- § 284 z. č. 40/2009 Sb. - Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu;
- § 285 z. č. 40/2009 Sb. - Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku;

- § 286 z. č. 40/2009 Sb. - Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu;
- § 287 z. č. 40/2009 Sb. - Šíření toxikomanie;
- § 288 z. č. 40/2009 Sb. - Výroba a jiné nakládání s látkami s hormonálním účinkem.

Rok	Celková trestná činnost v ČR	Drogová trestná činnost	podíl v %
2009	332829	3069	0,9%
2010	313387	3179	1,0%
2011	317177	3834	1,2%
2012	304528	4032	1,3%
2013	325366	5117	1,6%
2014	288660	5597	1,9%
2015	247628	5549	2,2%
2016	218162	5567	2,6%
2017	202303	5599	2,8%
2018	192405	5465	2,8%
2019	199221	4819	2,4%

Tabulka 1 – Podíl trestné činnosti

Zdroj: Policejní prezidium ČR – Vlastní zpracování

Pod pojmem sekundární kriminalita chápeme trestné činy spáchané v souvislosti s užíváním drog. Tato práce je zaměřena na tuto sekundární kriminalitu, a to zejména řízení pod vlivem návykové látky.

1.1 Drogy v české populaci

Podle dosavadních statistických údajů je v současné době v České republice 45,1 tis. problémových uživatelů drog, z toho 34,6 tis. uživatelů pervitinu a 10,5 tis. uživatelů opioidů (v tom zahrnuto 5,7 tis. uživatelů buprenorfinu, 3,2 tis. heroin, 1,5 tis. jiných opioidů). V roce 2019 dosáhl počet lidí užívajících drogy injekčně 40,8 tis. Prevalence¹ problémových užívání drog se v roce 2019 v ČR meziročně zvýšila a

¹ Prevalence – základní ukazatel v epidemiologii. Jde o podíl počtu jedinců trpících danou nemocí a počtu všech jedinců ve sledované populaci (2).

narostl počet uživatelů pervitinu a opioidů. Nejproblémovějšími kraji je z dlouhodobého hlediska Praha a Ústecký kraj (3).

Nejvíce užívanou nelegální drogou jsou konopné látky, následované extází a halucinogenními houbami, poté následuje pervitin a kokain. Dále následují těkavé látky, a jiné syntetické nebo rostlinné drogy. V následujících tabulkách je uveden podrobný přehled prevalence drog v české populaci. Data byla získána výzkumem realizovaným Národním monitorovacím střediskem pro drogy a drogové závislosti v září až říjnu 2019. Výzkum byl proveden již po 9. v rámci omnibusového šetření ve spolupráci s agenturou ppm factum research². Respondenti byli vybráni tak, aby reprezentovali populaci ČR s ohledem na věk, pohlaví, vzdělání, kraj a velikost místa bydliště. Data byla sbírána prostřednictvím osobních rozhovorů. Celkem bylo ve výzkumu osloveno 1009 respondentů z celé ČR starších 15 let (3).

Typ drogy	Muži	Ženy	Celkem	Mladí dospělí 15-34 let
celoživotní prevalence				
Jakákoliv nelegální droga celkem	40,1	23,6	31,9	44,2
Konopné látky	33,7	18,2	25,9	36,8
Extáze	6,0	5,1	5,6	11,6
Pervitin nebo amfetaminy	2,6	1,2	1,9	3,9
Kokain	2,4	1,0	1,7	1,3
Heroin	0,5	0,0	0,2	0,3
Jiné opioidy	1,7	1,2	1,5	1,6
LSD	1,7	1,0	1,3	2,2
Halucinogenní houby	7,3	4,1	5,7	7,1
Ketamin, poppers	1,0	1,7	1,3	1,9
Těkavé látky	1,2	0,7	1,0	0,6
Nové psychoaktivní látky	4,1	2,2	3,2	3,9
Léky bez předpisu	22,1	31,7	26,8	20,3
Anabolické steroidy	8,9	1,2	5,1	5,8

Tabulka 2 - Rozsah užívání drog v ČR v % celoživotně

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti.

² <https://www.factum.cz/>

Typ drog	Muži	Ženy	Celkem	Mladí dospělí 15-34 let
prevalence v posledních 12 měsících				
Jakákoliv nelegální droga celkem	16,8	7,3	12,1	22,5
Konopné látky	14,6	4,2	9,4	17,8
Extáze	1,7	1,2	1,5	3,2
Pervitin nebo amfetaminy	0,5	0,5	0,5	1,0
Kokain	0,2	0,7	0,5	0,3
Heroin	0,2	0,0	0,1	0,0
Jiné opioidy	1,0	0,5	0,7	0,6
LSD	0,2	0,5	0,4	0,3
Halucinogenní houby	1,2	0,2	0,7	1,0
Ketamin, poppers	0,5	0,5	0,5	1,3
Těkavé látky	0,2	0,0	0,1	0,0
Nové psychoaktivní látky	1,0	1,0	1,0	1,0
Léky bez předpisu	10,1	14,9	12,5	10,9
Anabolické steroidy	2,2	0,2	1,2	1,9

Tabulka 3 - Rozsah užívání drog v ČR v % za 12 měsíců

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti.

Z uvedených statistických dat je pro tuto práci nejvýznamnější část dat zahrnující populaci ve věku od 15 do 34 let. Jedná se o populaci, která inklinuje k užívání návykových látek více než generace starší. Skupině ve věku od 15 do 18 let je potřeba věnovat pozornost z hlediska toho, že ještě nevlastní řidičská oprávnění, ale tím, jak budou dospívat a oprávnění získávat, budou zvyšovat poměr řidičů zneužívajících návykové látky.

Problém drog je v různých společnostech doprovázen snahou o regulační a ochranná opatření. Existují dva rozdílné přístupy. Jedním z těchto přístupů zastávají například Spojené státy. Je to přístup založen na tzv. válce proti drogám. Válka proti drogám je přístup za účelem potlačení užívání drog a odstranění nelegálního obchodu s drogami. Jde o globální kampaň, kterou vedou státy a mezinárodní organizace (4).

Druhým přístupem, který zvolilo například Nizozemsko, je přístup liberální. Zde jsou snahy o legalizaci. Česká republika je svým přístupem někde mezi těmito dvěma pohledy. Užívání drog není v České republice protiprávní, ale nakládání spočívající ve výrobě nebo distribuci ano. Stejně tak je protiprávní držení a vykonávání určitých činností pod vlivem těchto látek (1).

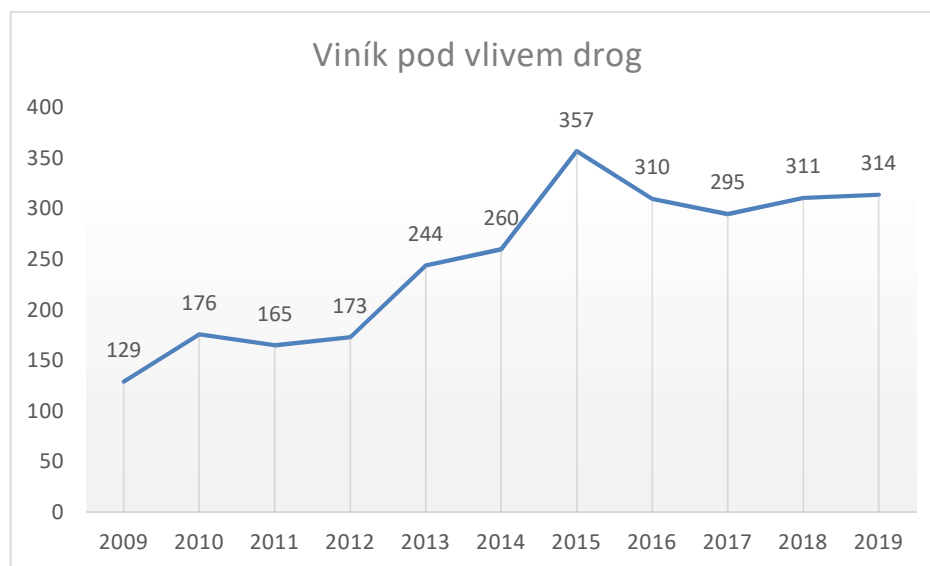
1.2 Užívání drog a vliv na situaci v silniční dopravě

Jak je patrné z přechodící kapitoly v České republice je rostoucí obliba v užívání nealkoholových návykových látek, a to zejména u mladé generace. Tento trend je možné vidět již delší dobu. V posledních několika letech dochází k nárůstu řidičů řídících motorová i nemotorová vozidla pod vlivem návykových látek. Tato protiprávní jednání vykazují vzestup (5).

V této podkapitole bude věnována pozornost také nehodovosti ze statistik Policie ČR. Policie ČR zaznamenává dlouhodobě data o dopravní nehodovosti. V těchto statistikách jsou zaznamenávány počty dopravních nehod, které se staly v České republice v konkrétním kalendářním roce. Do těchto statistik jsou zaznamenávány údaje o dopravně technickému stavu vozovky, příčinách dopravní nehody, povětrnostním podmínkám a údaje o ovlivnění řidiče alkoholem nebo návykovou látkou (1). Zejména údaje o ovlivnění návykovou látkou jsou pro tuto podkapitulu velmi důležité.

Rok	Celkový počet dopravních nehod	Viník pod vlivem drog
2009	74815	129
2010	75522	176
2011	75137	165
2012	81404	173
2013	84398	244
2014	85859	260
2015	93067	357
2016	98864	310
2017	103821	295
2018	104764	311
2019	107572	314

Tabulka 4 - Počet dopravních nehod a řidičů pod vlivem drog
Zdroj: Policie ČR

Graf 1 - Počet dopravních nehod v závislosti na ovlivnění drog

Zdroj: Policie ČR

Data v těchto statistikách představují jen část řidičů nebo chodců, kteří byli v době dopravní nehody pod vlivem nelegálních látek. I přes tuto skutečnost je z nashromážděných dat vidět výrazný nárůst řidičů viníku pod vlivem těchto látek. V roce 2009 došlo ke změně povinnosti ohlásit dopravní nehodu Policii ČR. Povinnost ohlásit dopravní nehodu byla stanovena až od výše způsobené škody nad 100 000 Kč. Touto změnou došlo k výraznému poklesu registrovaných nehod policií. V těchto neohlášených nehodách se nepochybně vyskytují i řidiči pod vlivem drog. Ti se však neprojeví do statistik Policie (1).

1.2.1 Nejčastěji zneužívané drogy na českých silnicích a jejich příznaky

V policejní praxi, a to zejména pro dopravní policii je prvotní pomůckou pro rozpoznání, zda je řidič pod vlivem drog nebo nikoli, policista sám. V této kapitole bude věnována pozornost na příznaky užití a rizikové faktory nejčastěji užívaných drog na Českých silnicích.

Konopí

Marihuana slengové výrazy jsou „tráva“, „marijánka“, „hašiš“, „haš“.

Příznaky užití látky: Nepřirozená veselost až rozjařenost, rozšíření zornice, zarudlé oči, zrychlený puls, výrazně zvýšená chuť k jídlu. Pot jedince může být cítit po spáleném listí či trávě.

Rizikové faktory: Zkrácení reakčního času, snížení pozornosti, bezstarostnost, snížená schopnost udržet trajektorii (střední čáru). Hromadění falešných neodpovídajících reakcí, chybné reakce na chování řidiče jedoucího před, zhoršená schopnost vnímání červené barvy a signálních světel, neadekvátní reakce na vjemy z okraje zorného pole. Příznaky se zpravidla projevují po jednu až dvě hodiny od aplikace drogy (6) (7).

Heroin

Slangové výrazy „herák“, „háčko“. Výskyt v podobě prášku od bílé až po hnědou barvu. Užívá se kouřením, šňupáním a nitrožilně.

Příznaky užití látky: Zúžení zornic, stopy vpichů na ruku, pažích, nohách, bledá kůže.

Rizikové faktory: Snížená schopnost koncentrace, celkový útlum, zpomalená motorika, prodloužení reakční doby na podněty. Krátce po aplikaci je pomalá jízda s odchylkami od přímého směru. Když skončí hypnotický účinek, může se projevit agresivní styl jízdy, popudlivost a bezohlednost. Může dojít k neodůvodněnému předjíždění. Jedinec má omezenou přizpůsobivost na střídání světla a tmy (6).

Kokain

Slangový výraz „koks“. Aplikuje se ve formě soli (hydrochlorid kokainu) nejčastěji nosní sliznicí šňupáním, ale i intravenózně injekcemi.

Příznaky užití látky: Poškozená místa aplikace nejčastěji nosní přepážka ale i jiné sliznice. Tyto formy aplikací mají za následek rychlý nástup účinků drogy. Dostavuje se pocit zvýšené výkonnosti, hyperaktivita a někdy i agresivita. Z počátku má droga za účinek zlepšení nálady, zvýšení sebedůvěry a pocit nadřazenosti. Tyto účinky trvají jednu až dvě hodiny. Dalším příznakem je rozšíření zornic.

Rizikové faktory: Chroničtí uživatelé trpí psychózami, paranoiou a halucinacemi. Zvýšené sebevědomí má za následek agresivní rychlou jízdu. Jedinec má snížený úsudek, nevnímá relativní nebezpečí a podceňuje situace v silničním provozu.

Z důvodu pocitu neohroženosti si myslí, že je schopen zvládnout všechny situace, a proto je velmi nebezpečí svému okolí (6).

Amfetaminy (extáze)

Nejrozšířenější amfetaminovou drogou je extáze, jde o tabletu, která obsahuje látku MDMA³. Tato droga je na našem území nejčastěji užívána v souvislosti s hudební produkcí na koncertech a festivalech. Typičtí uživatelé jsou mladí lidé ve věku kolem dvaceti let. Extáze zintenzivňuje hudební prožitky.

Příznaky užití látky: Tyto látky jsou zpravidla užívány příležitostně, a to uživateli, kteří se na první pohled nejeví jako problémoví toxikomani. Tito jedinci nepáchají sekundární drogovou kriminalitu a nákup drog získávají legálně (1).

Rizikové faktory: Po užití drogy se mohou projevit podobné účinky jako po intoxikaci metamfetaminem v menší míře. Zvýšené sebevědomí, razantní agresivní jízda. Vlivem této drogy dochází až k úplné ztráty pozornosti, poruchy koordinace a mohou se dostavit zrakové i sluchové halucinace. Řidič pod vlivem extáze má snížený úsudek o realitě nevnímá své okolí a podceňuje situace v silničním provozu (1).

Halucinogeny

Nejznámější halucinogen je syntetický halucinogen LSD. Na drogovém trhu se vyskytuje nejčastěji ve formě papírků, které jsou napuštěny touto látkou. Užívají se perorálně. Uživatel si je strčí do dutiny ústní pod jazyk a zde se nechají rozpustit slinami.

Z přírodních halucinogenů se na území České republiky užívá také velice známá houba Lysohlávka kopinatá.

Rizikové faktory: Halucinogeny vyvolávají poruchy ve vědomí a projevují se zkresleným vnímáním okolního dění. Zkreslují úsudek o času, prostoru nebo teplotě. Působí také na sluchové vjemy. Vzhledem k dezorientaci a zkreslenému vnímání světa, které vyvolávají, řidič není schopen ujet více než několik metrů. Setkání s takovýmto řidičem je tak nejpravděpodobnější u dopravní nehody, kterou s největší pravděpodobností zaviní (1).

³ MDMA je zkrácené chemické vyjádření 3,4-methylenedioxyamfetamin

Těkavé látky

Tyto látky jsou chemického původu a jejich výpary působí na centrální nervovou soustavu. Toxikomani využívali intoxikaci těmito látkami zejména při nedostupnosti jiných látek a to zejména před rokem 1989. Těkavé látky jsou snadno dostupné a bohužel sloužily jako startovací droga pro mládež. Tento trend přetrvává dodnes.

Aplikace probíhá nasáknutím savého materiálu a následnou inhalací nosem nebo ústy. Inhalují se ředidla, toluen, benzinové látky, plyny.

Rizikové faktory: Látky působí tlumivě podobně jako sedativa nebo alkohol. Účinek má rychlý nástup. Menší dávky vedou k euforii, pocitu nezranitelnosti, mohou vyvolat halucinace. Ve větších dávkách mohou vést ke křečím kómatu a smrti.

Pokud je řidič intoxikovaný těmito látkami, projevuje se roztěkanost, neschopnost souvislé komunikace, zarudnutý obličej. Chemické látky, pokud jde zejména o rozpouštědla, z vozidla čpí a je cítit zápach po těchto látkách i z interiéru vozidla (1).

Léky a léčiva

Pro úplnost je potřeba zmínit i skupiny léků, které negativně ovlivňují lidskou psychiku a psychomotoriku. Tyto léky jsou většinou distribuovány na lékařský předpis a ošetřující lékař má povinnost pacienta upozornit na rizika spojená s řízením motorového vozidla.

Řidič by neměl usednout za volant, je-li pod vlivem léků, které by mohly jeho schopnost řízení omezit.

Rizikové faktory: Léky mohou působit na celkový útlum řidiče a jeho pozornosti. U skupiny léčiv benzodiazepinů, je uváděno, že mohou ovlivnit prostorové vidění a pozornost. Analgetika jako je například ibuprofen, jsou látky snižující vnímání bolesti. V účincích se téměř neliší od opioidů. Další skupina léků jsou hypnotika například Rohypnol. Ty negativním způsobem ovlivňují bdělost, vyvolávají ospalost. Skupina léčiv, které pozitivním způsobem ovlivňují náladu, jsou Anxiolytika. Často předepisovány na deprese a úzkosti. Svými účinky se podobají alkoholu (1).

2. Právní úprava řízení vozidla pod vlivem návykové látky v České republice

V této kapitole se bude pojednávat o řízení pod vlivem návykové látky z pohledu přestupkového jednání a z pohledu trestního jednání. Základním právním předpisem, který zakazuje řidiči řídit vozidlo pod vlivem návykové látky je zákon číslo 361/2000 Sb., o silničním provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (dále jen zákona o silničním provozu). Dle ustanovení **§ 5 odst. 2, písm. a), b)** zákona o silničním provozu, dle kterého řidič nesmí, za a) „*požít alkoholický nápoj ani jinou látku obsahující alkohol nebo užít jinou návykovou látku během jízdy*“, a za b) „*řídít vozidlo nebo jet na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, kdy by mohl být ještě pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky; v případě jiných návykových látek uvedených v prováděcím právním předpise se řidič považuje za ovlivněného takovou návykovou látkou, pokud její množství v krevním vzorku řidiče dosáhne alespoň limitní hodnoty stanovené prováděcím právním předpisem*“ (8).

Zda se jedná o přestupek podle ustanovení § 125c odst. 1, písm. b) zákona o silničním provozu, nebo zda jde o trestný čin podle ustanovení § 274 odst. 1 zákona číslo 40/2009 Sb., trestního zákoníku, rozhodují hodnoty uvedené v tabulkách prováděcích právních předpisů. O těchto tabulkách bude hovořeno později.

Mezi další povinnosti řidiče související s užíváním návykových látek podle zákona o silničním provozu je dle ustanovení § 5 odst. 1 písm. g) kde je řidič povinen podrobit se na výzvu policisty, vojenského policisty, zaměstnavatele, ošetřujícího lékaře nebo strážníka obecní policie vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn jinou návykovou látkou než alkoholem (5).

2.1 Přestupková oblast

V ustanovení § 5 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen ZOPŘ), je uvedeno, že „přestupkem je společensky škodlivý protiprávní

čin, který je v zákoně za přešupku výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.“ (9).

První přešupku, který může spáchat fyzická osoba pod vlivem návykové látky je přešupku podle ustanovení **§ 125c odst. 1 písm. b)** zákona o silničním provozu, který stanovuje, že *„Fyzická osoba se dopustí přešupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích v rozporu s § 5 odst. 2 písm. b) řídí vozidlo nebo jede na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo po užití jiné návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, po kterou je ještě pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky,“* (8).

Za výše zmíněný přešupku se uloží pokuta v rozmezí od 2 500 Kč do 20 000 Kč a správní orgán má povinnost uložit zákaz činnosti od šesti do dvanácti měsíců. Do bodového hodnocení přibude přešupce 7 bodů (10).

S tímto přešupkem se v mé praxi, setkávám nejčastěji. Nejčastějším důvodem, proč je řidič motorového vozidla pod vlivem alkoholu, je zbytkový alkohol z předešlého dne. Přešupci u těchto přešupků zpravidla spolupracují s policií a se správním orgánem a svého jednání litují.

Dalším z přešupků, který je předmětem této práce je přešupku podle ustanovení **§ 125c odst. 1 písm. c)** zákona o silničním provozu, který stanovuje, že *„Fyzická osoba se přešupku dopustí tím, že v provozu na pozemních komunikacích řídí vozidlo nebo jede na zvířeti ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodila požitím alkoholického nápoje nebo užitím jiné návykové látky,“* (8)

Tato skutková podstata v sobě zahrnuje přešupky spáchané cyklisty, u kterých je naměřena a prokázána 1 promile alkoholu v dechu. U návykových látek je tomu hranice hodnot uvedených v tabulkách prováděcího předpisu. To, že se jedná o skutkovou podstatu přešupku, vypovídá například rozhodnutí nejvyššího správního soudu 5 As 344/2017-35 ze dne 8. listopadu 2018 v Brně.

Pokud se jedná o řízení motorového vozidla ve stavu vylučujícím způsobilost k jeho řízení, dopouští se řidič tohoto vozidla trestného činu podle ustanovení § 274 trestního zákoníku (11). Hranice stavu vylučující způsobilost je nastavena na 1 ‰ alkoholu v dechu. Osoba se ve stavu vylučující způsobilost může nacházet i pod touto

hranicí, tento stav je nutné obviněnému prokazovat na základě svědeckých výpovědí a zasahujících policistů (10).

V případě tohoto ustanovení je správní orgán povinen uložit správní trest pokuty od 25 000 Kč do 50 000 Kč a zároveň zákaz činnosti na dobu od 12 do 24 měsíců. Přestupce obdrží 7 bodů do bodového hodnocení za porušení tohoto ustanovení (10).

Dalším přestupkem, který s danou problematikou souvisí je přestupkové jednání podle ustanovení **§ 125c odst. 1 písm. d)** zákona o silničním provozu. Ten stanovuje že, *„Fyzická osoba se přestupku dopustí tím, že v provozu na pozemních komunikacích se v rozporu s § 5 odst. 1 písm. f) a g) odmítne podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti nebyla ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou,“* (8).

Za přestupek podle ustanovení je správní trest pokuty v rozmezí od 25 000 až 50 000 Kč. Zákaz činnosti řízení motorových vozidel na dobu od 12 do 24 měsíců. Do bodového hodnocení se uděluje jako v předchozích případech 7 bodů (10).

2.1.1 Hranice přestupku v případě ovlivnění jinou návykovou látkou

Novelizace zákona o silničním provozu zákonem číslo 233/2013 Sb., umožnila značné finanční a časové zjednodušení, při řešení přestupků v případech řízení pod vlivem návykových látek. Novelizace vychází z vědeckých poznatků při odhalování nealkoholových návykových látek u řidičů. V řadě států se již s těmito hodnotami pracuje a jsou promítnuty do právního řádu. Jde o tzv. analytický princip odhalování drog, kde u nejběžněji zneužívaných drog lze jasně specifikovat, od kterého množství je na řidiče možno pohlížet jako na ovlivněného, a to i při zohlednění možné odchylky měření. Hranici přestupku při ovlivnění jinou návykovou látkou vymezuje prováděcí předpis, kterým je nařízení vlády č. 41/2014 Sb., o stanovení jiných návykových látek a jejich limitních hodnot, při jejichž dosažení v krevním vzorku řidiče se řidič považuje za ovlivněného touto návykovou látkou (1).

Problematika vyšetřování návykových látek v krvi a moči je také upravena v metodickém pokynu pro postup při vyšetřování specifikovaných návykových látek ve Věstníku Ministerstva zdravotnictví České republiky, číslo 9 z roku 2012. Za

přestupek se při řízení pod vlivem alkoholu považuje v případě, když je zjištěn obsah alkoholu u řidiče vyšší jak 0,3 promile. Pokud je u řidiče zjištěna hodnota nad 1,00 promile, hrozí řidiči zahájení trestního stíhání pro trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky (1).

Mezinárodní nechráněný název návykové látky v českém jazyce	Limitní hodnota návykové látky v krevním vzorku (ng/ml)
Delta-9-tetrahydrokanabinol (9-THC)	2
Methamfetamin	25
Amfetamin	25
3,4-Methylendioxyamfetamin (MDMA)	25
3,4-Methylendioxyamfetamin (MDA)	25
Benzoylekgonin	25
Kokain	25
Morfin	10

Tabulka 5 - Limitní hodnoty Nařízení vlády č. 41/2014 Sb.

Zdroj: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 2020, online

2.2 Trestně právní oblast

Pojem trestný čin je skutek, který je definován v zákoně č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Definice je v ustanovení § 13 odst. 1 trestního zákoníku, kde je uvedeno, že „*Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.*“ Dle § 13 odst. 2 trestního zákoníku „*K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.*“ (12).

Trestní odpovědnost vychází ze zásady subsidiarity trestní represe dle § 12 odst. 2 trestního zákoníku. Trestní právo je nejpřísnější prostředek, který má stát k dispozici k ochraně taxativně vymezených zájmů. Nastupuje tam, kde ostatní prostředky právní nebo mimoprávní se ukáží jako neúčinné. Obvykle se tato myšlenka vyjadřuje formulací, trestní právo představuje prostředek „poslední instance“ (ultima ratio) (11). Trestní zákoník v § 14 stanovuje, že trestné činy se dělí na přečiny a zločiny. Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní

zákoník stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let. Zločiny jsou pak všechny trestné činy, které nejsou podle TZ přečiny. Zločiny jsou navíc vymezeny speciální kategorií – zvláště závažné zločiny, jimiž jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.

Tato práce se bude dále věnovat přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky podle ustanovení § 274 odst. 1 trestního zákoníku.

Ohrožení pod vlivem návykové látky

Ustanovení § 274 odst. 1 TZ uvádí, že *„ten, kdo vykonává ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky, zaměstnání nebo jinou činnost, při kterých by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, peněžitým trestem nebo zákazem činnosti.“* (12).

Příklady *„zaměstnání nebo jiné činnosti“* uvádí judikatura. Pod pojem jiná činnost spadá mimo jiné i řízení motorového vozidla (11).

Pojem návyková látka definuje trestní zákoník v § 130 trestního zákoníku, ten stanovuje, že návykovou látkou se rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobí nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.

„Podmínkou trestní odpovědnosti je, že pachatel jedná ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky. U řidiče motorového vozidla je dána absolutní nezpůsobilost k řízení motorového vozidla od hranice jednoho promile alkoholu v krvi.“ (11).

Dne 21. října 2020 vydalo trestní kolegium Nejvyššího soudu stanovisko k trestní odpovědnosti řidiče motorového vozidla ovlivněného jinou návykovou látkou než alkoholem. Stanovisko bylo vydáno pod sp. zn. Tpjn 300/2020. Dle tohoto stanoviska se řidič nachází ve stavu vylučujícím způsobilost ve smyslu § 274 odst. 1 trestního zákoníku, pokud řídí motorové vozidlo po užití jiné návykové látky než alkoholu, jejíž koncentrace v krevním séru dosáhne nejméně níže uvedených hodnot (13).

Závěr o vině takového řidiče přečinem ohrožení pod vlivem návykové látky lze proto učinit již na podkladě zjištění o výši koncentrace příslušné návykové látky obsaženého ve znaleckém posudku nebo odborném vyjádření z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie. V tomto případě není třeba opatřit znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, ke zjištění stupně ovlivnění řidiče návykovou látkou (13).

Mezinárodní nechráněný název návykové látky v českém jazyce	Limitní hodnota návykové látky v krevním vzorku (ng/ml)
Delta-9-tetrahydrokanabinol (9-THC)	10
Methamfetamin	150
Amfetamin	150
3,4-Methylendioxyamfetamin (MDMA)	150
3,4-Methylendioxyamfetamin (MDA)	150
Kokain	75
Morfin	200

Tabulka 6 - Stanovisko trestní kolegia Nejvyššího soudu Tpjn. 300/2020.

Zdroj: Nejvyšší soud, 2020, online

Podle základní skutkové podstaty přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky, může soud uložit následující tresty. Trest odnětí svobody až na jeden rok, peněžitý trest nebo zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel. Obecné zásady pro ukládání trestu jsou vyjmenovány v § 39 až 45 trestního zákoníku. Dle § 39 odst. 1 trestního zákoníku soud při stanovení druhu trestu a jeho výměry přihlédne k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, k osobním, rodinným, majetkovým a jiným poměrům pachatele a k jeho dosavadnímu způsobu života a k možnosti jeho nápravy; dále přihlédne k chování pachatele po činu, zejména k jeho snaze nahradit škodu nebo odstranit jiné škodlivé následky činu; přihlédne též k jeho postoji k trestnému činu v trestním řízení, zda sjednal dohodu o vině a trestu, prohlásil svou vinu nebo označil rozhodné skutečnosti za nesporné, a pokud byl označen jako spolupracující obviněný, též k tomu, jak významným způsobem přispěl k objasnění zločinu spáchaného členy organizované skupiny, ve spojení s organizovanou skupinou nebo ve prospěch organizované zločinecké skupiny. Přihlédne také k účinkům a důsledkům, které lze očekávat od trestu pro budoucí život pachatele (11).

3. Drogy v EU

Téma této kapitoly se věnuje národním zákonům vybraných členských států Evropské Unie, týkající se problematiky řízení pod vlivem návykových látek. Obsahem kapitoly jsou zákony týkající se silničního provozu, postupy policie a jejich oprávnění při provádění kontrol a úrovně trestů při jízdě pod vlivem návykových látek.

Jedním z hlavních orgánů v oblasti nelegálních drog v Evropské unii je Evropské monitorovací středisko pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA). Jde o agenturu sídlící v Lisabonu, která poskytuje nezávislé vědecké analýzy v oblasti drog. Hlavním účelem této organizace je poskytovat podklady pro tvorbu vnitrostátních a nadnárodních politik na ochranu evropských občanů před škodlivými účinky drog a jejich důsledkům. Mezi léty 2006 až 2011 bylo dokončeno několik výzkumných projektů týkajících se řízení pod vlivem návykové látky, tyto projekty seskupil výzkum pod zkratkou DRUID (Driving under the influence of drugs, alcohol and medicines) (14).

Při řešení problematiky řízení pod vlivem návykových látek, vycházejí zákonodárci evropských zemí z několika faktorů. Těmito faktory jsou dostupnost a spolehlivost praktického testování řidičů pod vlivem NL, postoj země k nelegální konzumaci drog a dopad drog na bezpečnost provozu v silniční dopravě. Výsledkem těchto přístupů je celkem zásadní rozdíl v zákonech evropských zemí týkajících se této problematiky. Například v některých zemích, jako je Finsko, je řidič, u kterého byly detekovány stopy nezákonných drog, následně stíhán za nezákonnou konzumaci drog. V jiných zemích, jako je Belgie a Spojené království, jsou výsledky ze screeningových testů na drogy nepoužitelné jako důkaz pro zahájení trestního stíhání (14).

Policie má ve většině států Evropské unie pravomoc zastavovat a kontrolovat řidiče namátkově. Zhruba v polovině států je zapotřebí podezření před kontrolou řidiče, zda není ovlivněn návykovou látkou. Aby mohl být řidič trestně stíhán, u téměř všech zemí je zapotřebí krevní test na přítomnost návykových látek, který se obvykle provádí v nemocnici. Tresty za trestné činy a přestupky spojené s řízením pod vlivem drog se mezi zeměmi značně liší. Zákaz řízení může být od několik měsíců až na několik let.

Pokuty se pohybují od několika stovek do několika tisíc eur. Trestné činy jsou trestány nejčastěji odnětím svobody až na několik let, a to zejména při způsobení smrti nebo vážného ublížení na zdraví (14).

3.1 Německo

Zákony řešící problematiku řízení pod vlivem návykové látky ve Spolkové republice Německo jsou zákon o silničním provozu (StVG – Straßenverkehrsgesetz) a Trestní zákoník Spolkové Republiky Německo (StGB – Strafgesetzbuch).

Přestupková oblast

Přestupkové jednání řízení pod vlivem návykové látky je uvedeno v ustanovení § 24a odst. 2 StVG, jež uvádí že, „Každá osoba, která řídí motorové vozidlo v silničním provozu pod vlivem omamné látky uvedené v příloze tohoto ustanovení, se dopouští správního deliktu. O porušení tohoto ustanovení se jedná v případě zjištění přítomnosti látky, uvedené v dodatku tohoto ustanovení, v krvi přestupce. Věta 1. se nepoužije, pokud látka pochází z léčivého přípravku předepsaného pro konkrétní onemocnění.“ (překlad vlastní).

Sankce za řízení pod vlivem návykových látek

Pokuty za řízení pod vlivem drog a jiných návykových látek jsou rozloženy v závislosti na recidivě. Pokuty jsou odstupňovány v závislosti na tom, zda se jedná o první, druhé nebo třetí porušení zákona.

Recidiva	Pokuta	Zákaz řízení
1. porušení	500 Euro	1 měsíc
2. porušení	1000 Euro	3 měsíce
3. porušení	1500 Euro	3 měsíce

Tabulka 7 - Sankce jízda pod vlivem Německo

Zdroj: <https://www.bussgeldrechner.org/drogen.html>

Kromě toho se řidič dopouští trestného činu, protože německý zákon o narkotikách (BtMG) trestá držení drog. Pokud je řidiči prokázáno držení drog, obvykle následuje

trestní řízení. Od toho však lze upustit. Německý zákon o narkotikách totiž stanoví, že soud může trestní stíhání zrušit, pokud se týká malého množství. Hranice pro toto množství jsou určeny individuálně každou spolkovou zemí.

Trestně právní oblast

Trestní oblast řízení pod vlivem návykové látky upravuje německý trestní zákoník StGB. V ustanovení **§ 315c Ohrožení silničního provozu** je v odstavci 1 uvedeno:

„(1) Kdo v silničním provozu

1. řídí vozidlo,

a) ačkoliv v důsledku požití alkoholických nápojů nebo jiných omamných látek nebo

b) v důsledku duševní nebo tělesné vady není ve stavu, aby vozidlo bezpečně řídil, anebo

2. závažným způsobem v rozporu s předpisy o provozu a bezohledně

a) nedbá přednosti v jízdě,

b) nesprávně předjíždí nebo jinak při předjíždění jede nesprávně,

c) nesprávně jede na přechodech pro chodce,

d) jede příliš rychle na nepřehledných místech, na křižovatkách, na místech, kde silnice vyústují, nebo na železničních přejezdech,

e) nedodrжуje na nepřehledných místech pravý jízdní pruh,

f) na silnicích nebo dálnicích pro motorová vozidla couvá, otáčí se, jede v protisměru nebo se o to pokouší anebo

g) neoznačí odstavená vozidla a neučiní je zřetelnými na dostačující vzdálenost, ačkoliv to je pro bezpečnost provozu nutné,

a tím ohrozí život nebo zdraví jiného nebo cizí věc významné hodnoty, trestá se trestem odnětí svobody až na pět let nebo peněžitým trestem.“ (15)

Další trestný čin, který lze pod vlivem návykových látek spáchat je uveden v ustanovení **§ 316 Opilost v provozu**, který uvádí že,

„(1) Kdo v provozu (§§ 315 až 315 d) řídí vozidlo, ačkoliv není v důsledku požití alkoholických nápojů nebo jiných omamných látek ve stavu, aby vozidlo bezpečně

řídil, bude potrestán trestem odnětí svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem, není-li čin uveden v § 315a nebo § 315c.“ (15)

Sankce

Za ohrožení silničního provozu a ostatních účastníků provozu, a to i s malým množstvím drog v krvi, hrozí pokuta nebo trest odnětí svobody a odebrání řidičského průkazu. V Německu je jednou ze sankcí odebrání řidičského průkazu. Na rozdíl od zákazu řízení, kde příslušný orgán vysloví zákaz řízení na dobu určitou zpravidla jeden až tři měsíce, u odebrání řidičského průkazu ztrácí řidič oprávnění k řízení motorových vozidel a je zapotřebí, aby si udělal řidičský průkaz kurzem v autoškole. Problémoví účastníci mohou dostat povinnost účasti v tzv. MPU, jedná se o posudek formou zdravotně psychologického vyšetření k řízení motorových vozidel (16).

Za důležité považuji zmínit sankce dle § 40 StGB, kde je peněžitý trest ukládán v denních sazbách. Kde výše denní sazby je stanovena soudem se zřetelem k pachatelovým osobním a hospodářským poměrům. Další důležitou sankcí je zákaz řízení dle § 44 StGB, kde v odstavci 2 je uvedeno, že po dobu trvání zákazu se národní řidičské průkazy a mezinárodní řidičské průkazy vydané německým úřadem uschovají v úřední úschově. To platí také, jestliže řidičský průkaz byl vydán úřadem jednoho z členských států Evropské unie nebo jiného smluvního státu Ujednání o evropském hospodářském prostoru, pokud má držitel řádný pobyt v tuzemsku. V jiných cizozemských řidičských průkazech se poznamená zákaz řízení.

Pro úplnost je vhodné si říci, že zajímavým aspektem německého práva je řidičský průkaz tzv. na zkoušku, kdy začínající řidiči obdrží řidičský průkaz s podmínkou na dva roky. V průběhu tohoto období jsou jimi páchané přestupky trestány přísněji a neosvědčí-li se v této době, řidičská oprávnění ztrácejí (16).

3.2 Polsko

Polské předpisy, které řeší problematiku drog jsou: Kodeks karny (polský trestní zákoník z 6. června 1997, který vstoupil v účinnost 1. září 1998) a Kodeks wykroczeń, což je polský přestupkový zákon ze dne 20. května 1971 (17).

Přestupková oblast

Článek 87 § 1 polského přestupkového zákona uvádí, že „každý, kdo požil alkohol nebo podobně působící látku a řídí motorové vozidlo v pozemním, vodním nebo leteckém provozu, bude zatčen nebo mu hrozí pokuta nejméně 50 PLN.“ (18)

V případě, že je řízení pod vlivem drog klasifikováno jako přestupek, hrozí pachateli pokuta v rozmezí od 50 PLN do 5 000 PLN. Řidiči hrozí zákaz řízení motorových vozidel po dobu od 6 měsíců až do 3 let.

Polské Nařízení ministerstva zdravotnictví ze dne 16. července 2014, poskytuje seznam alkoholických a jiných návykových látek. Poskytuje metody testování přítomnosti těchto látek v organismu. K určení, zda má pachatel v těle látky dle výše zmíněného Nařízení, se provádí obdobě jako v České republice testy ze slin a moči nebo v laboratorních podmínkách z krve (19).

Trestně právní oblast

Pro rozlišení, zda osoba spáchá trestný čin nebo přestupek při řízení pod vlivem návykové látky, slouží rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. října 2013 pod spisovou značkou IV KK 136/13. Dle rozsudku se vychází obdobě jako v ČR ze zdravotních a psychologických posudků, zda byl řidič skutečně ovlivněn návykovou látkou a zda se nacházel ve stavu vylučující jeho způsobilost k řízení motorových vozidel. V ustanovení článku 178a polského trestního zákoníku je uvedeno:

„Článek 178 a. [Řízení pod vlivem alkoholu]

§ 1. Kdokoliv, kdo je ve stavu intoxikace nebo pod vlivem omamné látky, řídí motorové vozidlo v pozemním, vodním nebo leteckém provozu, podléhá pokutě, omezení osobní svobody nebo trestu odnětí svobody až na 2 roky.

§ 2. (zrušen)

§ 3. (zrušen)

§ 4. Byl-li pachatel za čin uvedený v § 1 již dříve odsouzen za řízení motorového vozidla pod vlivem alkoholu nebo pod vlivem omamné látky nebo za přestupek uvedený v člancích 173, 174, 177 nebo § 355 § 2 spáchaný pod vlivem alkoholu nebo pod vlivem omamné látky, nebo se dopustil činu

uvedeného v § 1 po dobu platnosti zákazu řízení nařízeného v souvislosti s odsouzením za přešupek, se trestá odnětím svobody od 3 měsíců do 5 let.“ (20) (překlad vlastní)

Podle § 178a trestního zákoníku hrozí osobě ve stavu intoxikace nebo pod vlivem omamné látky, která řídí motorové vozidlo v pozemní, vodní nebo letecké dopravě, pokuta, omezení osobní svobody nebo trest odnětí svobody až na 2 roky. V situaci, kdy pachatel již byl odsouzen za řízení pod vlivem omamné látky nebo mu byl vysloven zákaz řízení motorových vozidel, je vystaven trestu odnětí svobody od 3 měsíců do 5 let.

Polské právo definuje omamnou látku podle Článku 4 odst. 26 zákona o boji proti drogové závislosti. Omamná látka je definována jakožto látka přírodního nebo syntetického původu, která působí na centrální nervový systém. Stojí za zmínku, že seznam zahrnuje některé psychoaktivní drogy a léky používané pouze v nemocnicích (např. sufentanil) nebo léky používané při léčbě zvířat (např. ketamin). Podle rozsudku Krajského soudu v Gliwicích ze dne 30. srpna 2016 (spisová jednotka Č. VI Ka 460/16), zde bylo jasně uvedeno, že omamnými látkami nejsou jen ty, na které se vztahuje zákon o boji proti drogové závislosti, ale také všechny druhy látek přírodního nebo syntetického původu, které mají negativní vliv na centrální nervový systém, způsobují stav intoxikace, např. psychotropní látky nebo náhražky omamných látek. Kromě toho podle soudu nelze z pojmu omamné látky vyloučit drogy, které ovlivňují psychomotoriku řidičů, a to i přesto, že nejsou zařazeny do seznamu připojeného k zákonu o boji proti drogové závislosti (21).

Zákaz řízení je jedním z trestních opatření stanovených polským právem. O zákazu řízení rozhoduje v situacích stanovených zákonem soud. V polském trestním právu soud může rozhodnout o zákazu řízení na dobu určitou, ale také v závažných případech i dobu doživotní. Tento zákaz může být uložen jakékoli osobě, která spáchá trestný čin. To znamená, že zákaz řízení může být uložen i osobě, která nemá

řidičský průkaz. V tomto případě bude zákaz spočívat v nemožnosti získat takové oprávnění.

Soud navždy zakáže řízení jakéhokoliv motorového vozidla, jestliže pachatel v době spáchání činu uvedeného v článku 173 (Pozemní dopravní katastrofa) a má za následek smrt jiné osoby nebo vážnou újmu na zdraví, nebo v době spáchání přestupku uvedeného v článku 177 § 2 (dopravní nehoda s následkem smrti) nebo v článku 355 § 2 (Neúmyslné způsobení nehody vojákem) byl pod vlivem omamné látky nebo uprchl z místa nehody. Dle výše uvedených ustanovení má soud povinnost nařídit doživotní zákaz řízení. Pravidla pro stanovení doživotního zákazu řízení jsou upravena v článku 42 odstavec 3 polského trestního zákoníku (20).

3.3 Slovensko

Základní povinnosti silničního provozu Slovenské republiky jsou uvedeny v zákonu číslo 8/2009 Z.z., o silničním provozu a o změně a doplnění některých zákonů (Zákon o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov). V ustanovení § 4 odstavce 2 písmeno c) až e) výše zmíněného zákona je uvedeno:

„Řidič nesmí

- c) při řízení pít alkohol nebo požit jinou návykovou látku;*
- d) řídit v době po požití alkoholu nebo jiné návykové látky, kdy alkohol nebo jiná návyková látka může být v jeho organismu stále přítomna; to neplatí pro cyklistu, řidiče koloběžky s pomocným motorem a řidiče samovyvažovacího vozidla jedoucího v obci a pro cyklistu, řidiče koloběžky s pomocným motorem a řidiče samovyvažovacího vozidla jedoucího po stezce pro cyklisty, pokud množství alkoholu v jeho organismu nepřesahuje 0,24 miligramu ethanolu na litr vzduchu v dechu při vyšetření dechovou zkouškou přístrojem nebo 0,5 gramu ethanolu na kilogram hmotnosti osoby vyšetřované při lékařské prohlídce ze vzorku krve plynovou chromatografií,*
- e) řízení po požití léčivého přípravku v době, kdy léčivý přípravek může snížit jeho schopnost řídit motorové vozidlo,“ (22) (překlad vlastní)*

Přestupková oblast

Platný a účinný zákon Slovenské republiky č. 372/1990 Sb., o přestupcích (dále jen přestupkový zákon SR) obsahuje skutkové podstaty dopravních přestupků, které lze spáchat při řízení vozidla pod vlivem návykové látky.

Podle ustanovení **§ 22 odstavce 1 písmena a) přestupkového zákona SR:**

„Přestupku se dopustí ten, kdo se jako řidič vozidla odmítne podrobit vyšetření ke zjištění požití alkoholu nebo jiné návykové látky způsobem stanoveným zvláštním předpisem, ačkoli by takové vyšetření nebylo spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví“.

Dle přestupkového zákona SR je možné za tento přestupek uložit pokutu ve výši od 300 do 1300 eur, zákaz činnosti od 1 roku do 5 let (23).

Podle ustanovení **§ 22 odstavce 1 písmena d) přestupkového zákona SR:**

„Přestupku se dopustí ten kdo, řídí motorové vozidlo ve stavu vylučujícím způsobilost řídit motorové vozidlo, který si přivodil požitím alkoholu“. Sankce za tento přestupek jsou: pokuta ve výši od 200 do 1000 euro, zákaz činnosti do 5 let (23).

Podle ustanovení **§ 22 odstavce 1 písmena e) přestupkového zákona SR:**

„Přestupku se dopustí ten, kdo jako řidič během řízení vozidla požije alkohol nebo řídí vozidlo po jeho požití, kdy se na základě provedeného vyšetření podle zvláštního předpisu alkohol ještě nachází v jeho organismu, to neplatí pro cyklistu, řidiče koloběžky s pomocným motorem a řidiče samovyvažovacího vozidla jedoucího v obci a pro cyklistu, řidiče koloběžky s pomocným motorem a řidiče samovyvažovacího vozidla jedoucího po stezce pro cyklisty, pokud množství alkoholu v jeho organismu nepřesahuje 0,24 miligramu ethanolu na litr vzduchu v dechu při vyšetření dechovou zkouškou přístrojem nebo 0,5 gramu ethanolu na kilogram hmotnosti osoby vyšetřované při lékařské prohlídce ze vzorku krve plynovou chromatografií“. Za výše uvedený přestupek je možné uložit pokutu od 150 do 800 eur a zákaz činnosti do 3 let (23).

Podle ustanovení **§ 22 odstavce 1 písmena f) přestupkového zákona SR:**

„Přestupku se dopustí ten, kdo jako řidič během řízení požije jinou návykovou látku nebo řídí vozidlo v takové době po jejím požití, kdy se na základě provedeného vyšetření podle zvláštního předpisu návyková látka ještě nachází v jeho organismu“.

Sankce za tento přestupek jsou: pokuta ve výši od 200 do 1000 euro, zákaz činnosti do 5 let (23).

Za důležité doplnění k přestupkům dle § 22 odstavce 1 písmena a) a d) přestupkového zákona SR, považuji zmínit to, že po novelizaci slovenského trestního zákona se tyto přestupky staly zastaralými. Řízení ve stavu vylučujícím způsobilost a odmítnutí vyšetření ke zjištění přítomnosti alkoholu jsou trestnými činy podle § 289 odstavce 1 a 2 trestního zákona SR.

Ustanovení § 11 přestupkového zákon SR umožňuje uložení i dalších druhů sankcí. Podle § 11 odstavce 3 přestupkového zákona je možné řešit výše uvedené přestupky ve zkrácených formách správního řízení, a to v blokovém nebo příkazním řízení. V těchto případech lze uložit výhradně pokutu, a to v rozmezí od 1 do 650 eur.

Trestně právní oblast

Slovenský trestní zákon (dále jen „Trestní zákon SR“) č. 300/2005 Z.z stanovuje trestný čin Ohrožení pod vlivem návykové látky v ustanovení § 289. Základní skutkové podstaty tohoto ustanovení jsou:

Ustanovení § 289 odst. 1 trestního zákona SR je definováno: *„Kdo vykonává ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky, zaměstnání nebo jinou činnost, při kterých by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok“* (24).

Ustanovení § 289 odst. 2 trestního zákona SR je definováno: *„Stejně jako v odstavci 1 bude potrestán, kdo se při výkonu zaměstnání nebo jiné činnosti uvedené v odstavci 1 odmítne podrobit vyšetření ke zjištění návykové látky, které se provádí dechovou zkouškou nebo orientačním testovacím přístrojem, nebo se odmítne podrobit lékařskému vyšetření odběrem a vyšetřením krve nebo jiného biologického materiálu, zda není ovlivněn návykovou látkou, ačkoli by to při vyšetření nebylo spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví“* (24).

Dle slovenského trestního zákoníku je odmítnutí vyšetření na zjištění přítomnosti návykové látky trestným činem, kdežto v České republice jde o přestupkové jednání.

Zákon specifikuje v § 289 odst. 3 a odst. 4 trestního zákoníku SR, dvě kvalifikované skutkové podstaty a dva případy recidivy.

Sankce

Základní trestní sankce jsou uvedeny v § 34 trestního zákoníku SR. V § 34 odst. 4 je uvedeno, že soud při určování druhu trestu a jeho výměry přihlédne zejména ke způsobu spáchání činu a jeho následku, zavinění, pohnutky, přitěžující okolnosti, polehčující okolnosti a k osobě pachatele, jeho poměrům a možnosti jeho nápravy. Přitěžující a polehčující okolnosti jsou vyjmenovány taxativně. Po zhodnocení všech kritérií soud dospěje k rozhodnutí uložení konkrétního trestu. Slovenský trestní zákon vymezuje 12 druhů trestů. Pro účely této práce je nejvýznamnějším trestem peněžitý trest, zákaz činnosti a odnětí svobody. Peněžitý trest je v zákoně stanoven od 160 Eur do 331 930 Eur. Pokud byl uložen trest peněžitý, musí být zároveň stanoven i náhradní trest odnětí svobody. A to pro případ neuhrazení peněžitého trestu ve stanovené lhůtě (24).

Zákaz činnosti může být soudem uložen v rozmezí od 1 do 10 let. Soud uloží trest v horní polovině trestní sazby v taxativně vyjmenovaných případech. Pro potřeby této práce nás zajímá úprava uvedená v § 61 odst. 3 trestního zákona SR, kde je uvedeno, že *„Odsuzuje-li soud pachatele za trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 289, kterého se dopustil jako řidič dopravního prostředku, který již byl za takový trestný čin nebo za trestný čin usmrcení podle § 149 ods. 4 nebo 5, kterých se dopustil jako řidič dopravního prostředku, odsouzený, uloží mu trest zákazu činnosti v horní polovině trestní sazby uvedené v odstavci 2.“* (24).

Zákon také umožňuje soudu, ve vymezených případech, uložit zákaz činnosti na doživotí. V některých případech je soud povinen uložit doživotní zákaz. Doživotní zákaz činnosti je upraven v ustanovení § 61 odst. 5 trestního zákona SR., ten stanoví, že:

„Soud uloží trest zákazu činnosti na doživotí, odsuzuje-li pachatele za trestný čin:

*a) **ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 289, kterého se dopustil jako řidič dopravního prostředku, i když už byl za takový trestný čin, kterého se dopustil jako řidič dopravního prostředku, dvakrát odsouzený, nebo***

b) usmrcení podle § 149 odst. 4 nebo 5, kterého se dopustil jako řidič dopravního prostředku“ (24).

3.4 Rakousko

Rakouské právní předpisy, které upravují problematiku návykových látek v silničním provozu, jsou zákon o silničním provozu z roku 1960 – Straßenverkehrsordnung (dále jen StVO.) a zákon o řidičských průkazech - Führerscheingesetz (dále jen FSG).

Ustanovení § 5 StVO. Stanovuje, že: *„osoba, která se nachází ve stavu ovlivněném alkoholem nebo omamnými látkami, nesmí řídit vozidlo ani jej uvádět do provozu, pokud hladina alkoholu v krvi dosahuje 0,8 g / l a více, nebo pokud obsah alkoholu v dechu dosahuje 0,4 mg / l nebo více.“ (25).*

Přestupkové jednání je uvedeno v ustanovení **§ 99 odst. 1b StVO.** Zde je stanoveno, že: *„správní delikt je spáchán a trestá se pokutou ve výši 800 až 3700 EUR, v případě jeho nedobytnosti s odnětím svobody na jeden až šest týdnů každému, kdo řídí nebo uvede do provozu vozidlo pod vlivem alkoholu nebo omamných látek.“*

V případě odmítnutí podrobení se lékařskému vyšetření s odběrem biologického materiálu nebo odmítnutí dechové zkoušky, je toto přestupkové jednání upraveno v ustanovení **§ 99 odst. 1 písm. b) StVO.**, kde je stanoveno, že: *„správní delikt je spáchán a lze jej postihovat pokutou ve výši 1600 až 5900 EUR a v případě jeho nedobytnosti hrozí odnětí svobody na dva až šest týdnů tomu,*

b) který odmítne orientačního vyšetření na zjištění přítomnosti alkoholu v dechu nebo nepodrobí-li se lékařské prohlídce, jsou-li splněny stanovené podmínky,“ (25)

Další opatření za řízení pod vlivem návykových látek v Rakousku jsou upraveny zákonem o řidičských průkazech (FSG). Ustanovení **§ 26 FSG.**, stanovuje postihy za recidivní jednání při řízení pod vlivem alkoholu nebo drog a stanovuje lhůty odnětí řidičských průkazů.

Za první kontrolu při jízdě pod vlivem návykových látek hrozí odebrání řidičského průkazu po dobu jednoho měsíce. Pokud je řidič odpovědný za dopravní nehodu ve

stavu pod vlivem návykových látek činí lhůta odebrání řidičského průkazu tři měsíce. Pokud dojde k recidivě jízdy pod vlivem do pěti let, činí lhůta odebrání řidičského průkazu osm měsíců.

Mezi další opatření patří i podstoupení dopravního školení pro zvýšení povědomí o zvláštních nebezpečích řízení automobilu pod vlivem alkoholu nebo drog a jeho důsledcích. V případě výše zmíněného recidivního chování do pěti let je nařízena rekvalifikace pro znovuzískání řidičského průkazu a řidič musí být posouzen lékařským posudkem a dopravním psychologickým posudkem pro vhodnost řízení motorových vozidel.

3.5 Přehled a shrnutí

V této podkapitole jsem shrnul problematiku drog v jednotlivých státech. Data jsou pro přehlednost převedena do jednotlivých tabulek. Data byla nashromážděna při sepisování této práce a vycházejí z provedeného výzkumu (14).

Česká republika	Právní úprava	Přestupkový zákon č. 361/2000 Sb. Zákon o silničním provozu Trestní zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník
	Oprávnění policie	Namátkové zastavení vozidla a testování řidiče
	Testování ze slin (Drug Wipe)	Ano
	Důkazní prostředek	Odběr krve
	Úroveň ovlivnění	PŘ - ovlivnění látkou a limitní hodnoty
		TČ - Stav vylučující způsobilost
	Zákaz řízení	PŘ - 6 až 12 měsíců
		TČ - 1 rok až 10 let
	Výše sankcí	PŘ - 2 500-20 000 CZK (93-740 EUR)
		TČ - 2 000 - 36 500 000 CZK (obecné rozpětí pro všechny trestné činy)
	Odnětí svobody	PŘ - není možnost odnětí svobody
		TČ - Až na 1 rok; 6 měsíců až 3 roky, recidiva atd.

Tabulka 8 – Přehledová tabulka ČR

Německo	Právní úprava	Přestupkový zákon Straßenverkehrsgesetz (StVG) Trestní zákoník Strafgesetzbuch (StGB)
	Oprávnění policie	Dle úpravy dané spolkové země, většinou namátkové zastavení a testování
	Testování ze slin (Drug Wipe)	Dle úpravy dané spolkové země, ale většinou Drug Wipe
	Důkazní prostředek	Odběr krve
	Úroveň ovlivnění	PŘ - stačí pouze detekce látky
		TČ - Stav vylučující způsobilost
	Zákaz řízení	PŘ - 1 až 3 měsíce
		TČ - 1 až 3 měsíce případně odebrání ŘP
	Výše sankcí	PŘ - až do výše 3000 EUR
		TČ - obecné rozpětí pro všechny trestné činy s přihlédnutím k příjmu osoby
Odnětí svobody	PŘ - není možnost odnětí svobody	
	TČ - dle § 315c až 5 let	
	- dle § 316 až 1 rok	

Tabulka 9 - Přehledová tabulka Německo

Polsko	Právní úprava	Polský přestupkový zákon - Kodeks wykroczeń Polský trestní zákoník - Kodeks karny
	Oprávnění policie	Namátkové zastavení vozidla a testování řidiče při podezření
	Testování ze slin (Drug Wipe)	Ano
	Důkazní prostředek	Odběr krve v nemocnici nebo na policejní stanici
	Úroveň ovlivnění	Stačí detekce látky
	Zákaz řízení	PŘ - 6 měsíců až 3 roky
		TČ - 1 rok až 10 let
	Výše sankcí	PŘ - 50 do 5 000 PLN
		TČ - obecné rozpětí pro všechny trestné činy
	Odnětí svobody	TČ - do 2 let

Tabulka 10 - Přehledová tabulka Polsko

Slovensko	Právní úprava	Zákon Slovenské republiky č. 372/1990 Sb., o přestupcích Slovenský trestní zákon č. 300/2005 Z.z
	Oprávnění policie	Namátkové zastavení vozidla a testování řidiče
	Testování ze slin (Drug Wipe)	Ne
	Důkazní prostředek	Krev v nemocnici
	Úroveň ovlivnění	PŘ - stačí pouze detekce látky
		TČ - Stav vylučující způsobilost
	Zákaz řízení	PŘ - až 1 rok
		TČ - 1 rok až 10 let
	Výše sankcí	PŘ - 200 až 1000 EUR
		TČ - 160 až 331 930 EUR (rozpětí dle trestního zákona SR)
Odnětí svobody	PŘ - není možnost odnětí svobody	
	TČ - v případě recidivy max. 1 rok odnětí svobody	

Tabulka 11 - Přehledová tabulka Slovensko

Rakousko	Právní úprava	Zákon o silničním provozu z roku 1960 – Straßenverkehrsordnung (StVO)
		Zákon o řidičských průkazech - Führerscheingesetz (FSG)
	Oprávnění policie	Namátkové zastavení vozidla a testování řidiče při podezření
	Testování ze slin (Drug Wipe)	Ne
	Důkazní prostředek	Krev v nemocnici
	Úroveň ovlivnění	Stav vylučující způsobilost
	Zákaz řízení	min. 4 týdny
	Výše sankcí	800 - 3700 EUR
	Odnětí svobody	Ne

Tabulka 12 - Přehledová tabulka Rakousko

3.6 Výhled na rok 2021 až 2030

Za nezbytné považují také zmínit Usnesení Evropského parlamentu ze dne 6. října 2021 o rámci politiky EU v oblasti bezpečnosti silničního provozu na období 2021–2030. V EU přichází o život každý rok přibližně 22 700 osob a 120 000 osob je vážně zraněno. V posledních deseti letech bylo v Evropské unii při dopravních nehodách usmrceno přibližně 11 800 dětí a mladistvých ve věku od 0 do 17 let věku. Mezi léty

2010 až 2020 bylo za cíl snížit počet obětí na polovinu, tento cíl se nepodařilo naplnit. Další problémová oblast je, že dopravní nehody v EU vytvářejí externí náklady a představují v EU přibližně 2 % ročního HDP. Toto je pouhá část současných problémů EU v oblasti bezpečnosti silničního provozu. Usnesení Evropského parlamentu ze dne 6. října 2021 vzniklo na základě těchto problémových oblastí. EU v rámci své politiky v oblasti bezpečnosti silničního provozu na období 2021 až 2030 stanovila dlouhodobý strategický cíl dosáhnout do roku 2050 téměř nulového počtu úmrtí a nulového počtu vážně zraněných. Střednědobý cíl je snížit do roku 2030 počet úmrtí a vážně zraněných na polovinu. Ke splnění těchto cílů bude zapotřebí koordinovaný, dobře naplánovaný, systematický a řádně financovaný přístup k bezpečnosti silničního provozu na unijní, celostátní, regionální a místní úrovni. Ke splnění stanovených cílů je zapotřebí věnovat pozornost určitým oblastem bezpečnosti silničního provozu (26).

Bezpečná infrastruktura

Pro zefektivnění shromažďování a zpracovávání údajů v rámci bezpečnosti silničního provozu je potřeba zřídit vnitrostátní střediska pro sběr těchto informací. Evropský parlament na základě usnesení žádá členské státy, aby zajistily soulad své vnitrostátní strategie bezpečnosti silničního provozu s cíli v rámci politiky EU v oblasti bezpečnosti silničního provozu na období 2021–2030 a aby se co nejdříve zabývaly s tím souvisejícími nedostatky (26).

Bezpečná vozidla

V oblasti zabezpečení vozidel by systémy inteligentní regulace rychlosti a systémy pro nouzové udržování vozidla v jízdním pruhu měly být zaváděny povinně. Což by do roku 2030 mohlo zachránit přibližně 7300 životů a předejít 38 900 vážným zraněním. Dle usnesení je potřeba, aby sekundární právní předpisy obsahovaly požadavky na instalaci výkonného systému inteligentní regulace rychlosti do všech nových vozidel. Dále asistenční systémy pro odbočování mohou výrazně snížit nebezpečí a četnost nehod, k nimž dochází mezi nákladními vozidly a nechráněnými účastníky silničního provozu. Tyto systémy se stanou povinnými u nových typů

nákladních vozidel v roce 2022 a u všech nových nákladních automobilů v roce 2024 (26).

Bezpečnost silničního provozu

Přibližně 25 % všech úmrtí na silnicích má na svědomí alkohol a 15 % návykové látky. V usnesení se objevuje požadavek na nulovou toleranci alkoholu při řízení. Sjednocení povoleného limitu pro obsah alkoholu v krvi při řízení by usnadnilo porovnávání a vyhodnocování nehodovosti v rámci EU. Je zapotřebí označovat léky, které ovlivňují schopnost řídit vozidlo, a provést osvětu pracovníků zdravotních služeb včetně praktických lékařů. Pro splnění vize nulových obětí na cestách je nutné dostatečně prosazovat předpisy v oblasti silničního provozu (26).

4. Výzkumné šetření

V souvislosti s touto bakalářskou prací bylo provedeno výzkumné šetření se zvoleným vzorkem respondentů. Šetření bylo kvantitativního charakteru za využití dotazníku. Tato forma byla vybrána z důvodu časové a finanční nenáročnosti a také umožňuje oslovit poměrně velký počet respondentů.

Dotazník je složen z 8 uzavřených otázek s právě jednou odpovědí. Podmínkou pro respondenty byl věk alespoň 18 let a vlastnit řidičské oprávnění pro alespoň skupinu B. Otázky v dotazníku byly zaměřeny na názory a zkušenosti v oblasti řízení pod vlivem návykových látek a sankcí v tuzemsku i u sousedních států.

4.1 Analýza a interpretace výsledků

Otázka č. 1:

Za přešupek v ČR spočívající v řízení vozidla pod vlivem návykové látky či alkoholu je možno uložit pokutu 2.500 - 20.000 CZK a zákaz činnosti na dobu od 6 měsíců do 1 roku. Jaký je Váš názor na výši sankce?

Graf 2 – Přešupek ČR pod vlivem návykových látek

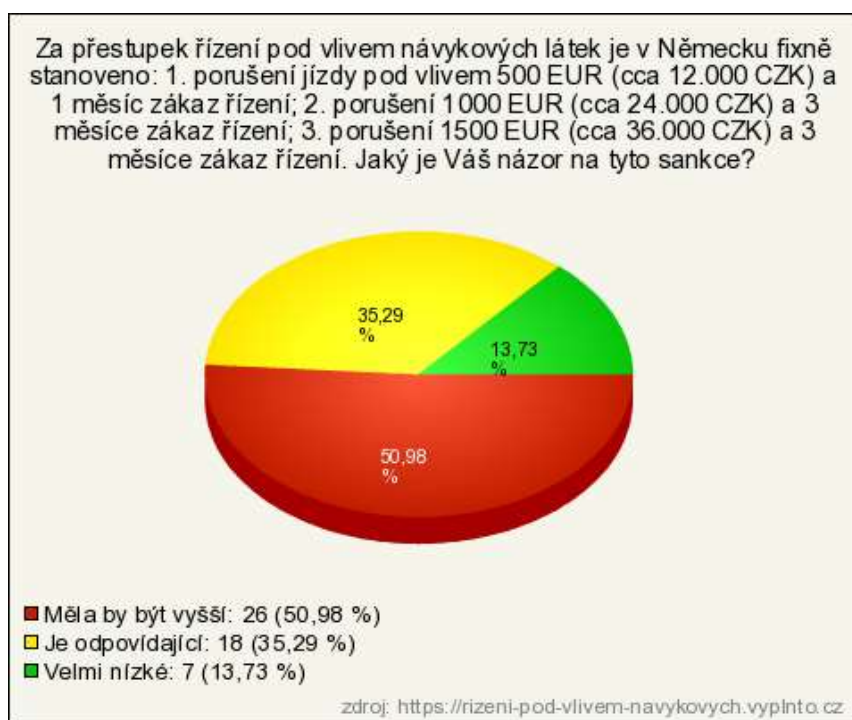
Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že 63 % dotazovaných si myslí, že sankce by se měla zvýšit. Za sankci velmi nízkou ji považuje 25 %. To že je sankce odpovídající za provedených přestupků uvedlo 12%. Provedeným šetřením bylo zjištěno, že více jak 88 % jsou obdobného názoru, že sankce je posazena velmi nízkou a měla by se zvýšit.

Otázka č. 2:

Za přestupek řízení pod vlivem návykových látek je v Německu fixně stanoveno:

1. porušení jízdy pod vlivem 500 EUR (cca 12.000 CZK) a 1 měsíc zákaz řízení;
2. porušení 1000 EUR (cca 24.000 CZK) a 3 měsíce zákaz řízení;
3. porušení 1500 EUR (cca 36.000 CZK) a 3 měsíce zákaz řízení.

Jaký je Váš názor na tyto sankce?

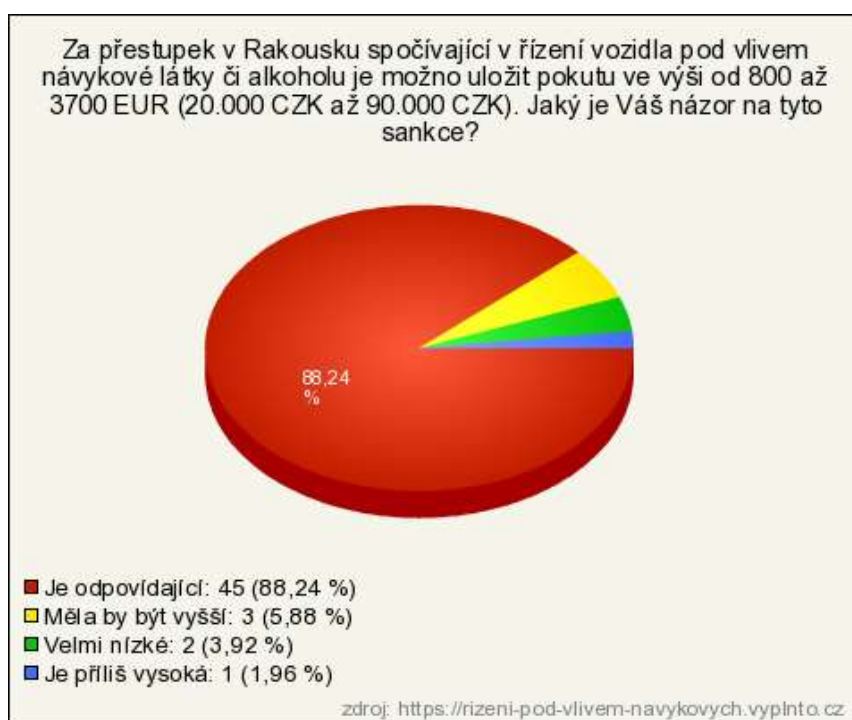
Graf 3 - Přestupek Německo pod vlivem návykových látek

Názory na otázku číslo dvě jsou takové, že přes jednu polovinu dotazovaných (51 %) je toho názoru, že sankce v Německu za uvedený přestupek by měl být vyšší. Dle

názoru 35 % dotazovaných jsou sankce odpovídající. A 14% respondentů uvedlo, že stanovené sankce jsou velmi nízké.

Otázka č. 3:

Za přešupek v Rakousku spočívající v řízení vozidla pod vlivem návykové látky či alkoholu je možno uložit pokutu ve výši od 800 až 3700 EUR (20.000 CZK až 90.000 CZK). Jaký je Váš názor na tyto sankce?

Graf 4 Přešupek Rakousko pod vlivem návykových látek

Jak plyne z grafu, celkově přes 94 % dotázaných se shoduje na tom, že výše sankce v Rakousku je odpovídající, či dokonce by měla být vyšší. Za velmi nízkou ji považuje 4 % respondentů a za příliš vysokou jí považuje 2 % dotázaných.

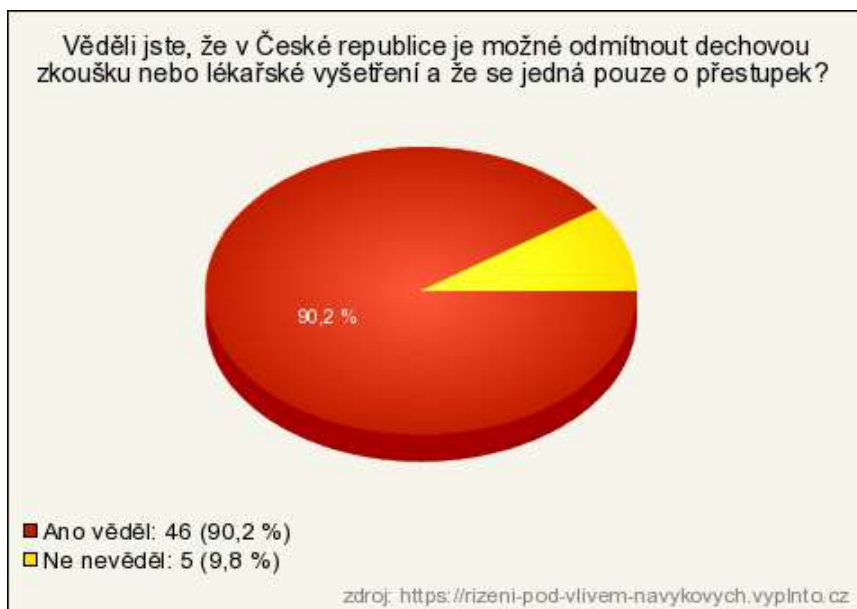
Otázka č. 4 a č. 5:

Věděli jste, že v České republice je možné odmítnout dechovou zkoušku nebo lékařské vyšetření a že se jedná pouze o přešupek?

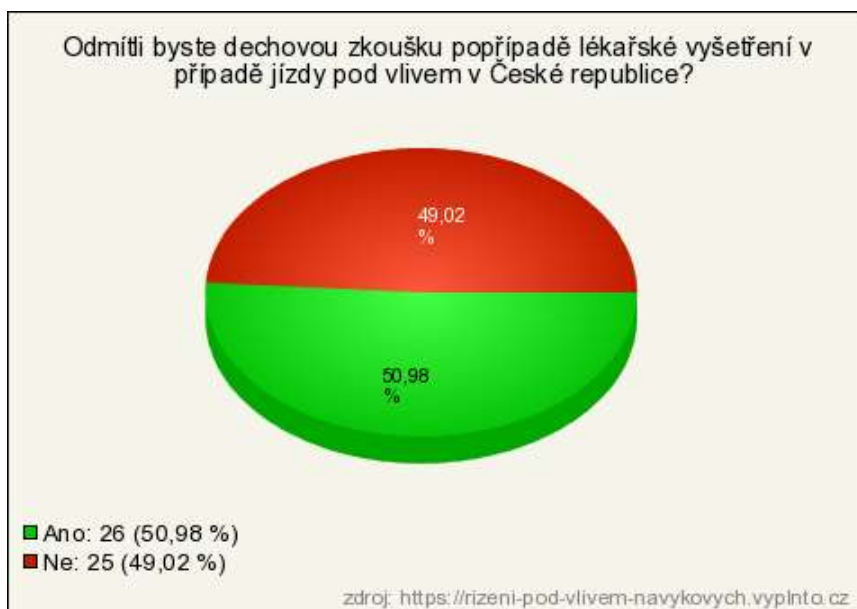
(Za tento přešupek je možno uložit pokutu 25.000–50.000,- Kč a zákaz činnosti na dobu od 1 roku do 2 let.

Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.)

Odmítli byste dechovou zkoušku popřípadě lékařské vyšetření v případě jízdy pod vlivem v České republice?

Graf 5 – Přestupek odmítnutí v ČR

Graf 6 – Názor na odmítnutí v ČR

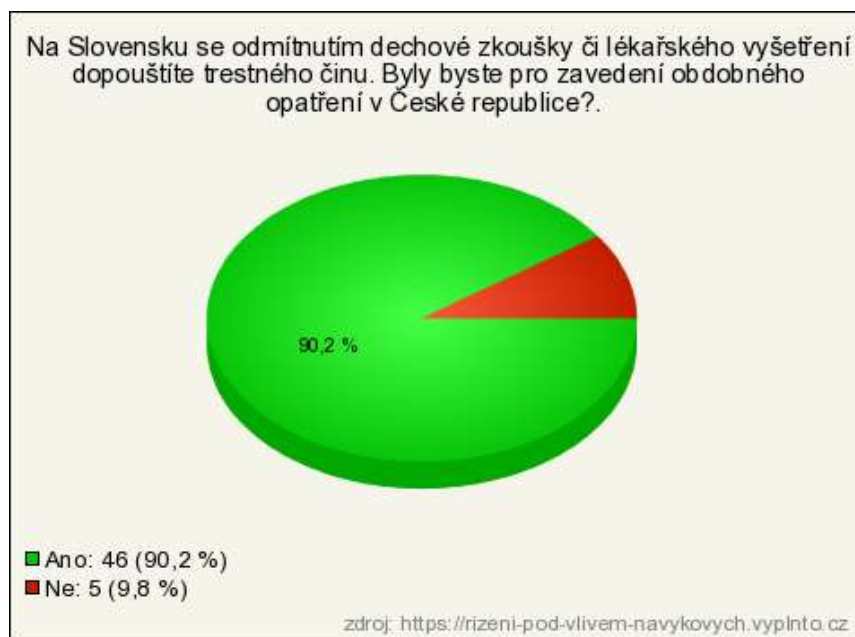
Z otázky č. 4 je patrné, že většina respondentů (90 %) věděla o tom, že odmítnutím dechové zkoušky nebo lékařského vyšetření se dopouští přestupku. Necelých 10 % dotazovaných o této skutečnosti nevěděla. Otázka č. 5 byla navazující na otázku č. 4. Zde bylo zjištěno, že o trochu více než polovina dotazovaných by dechovou zkoušku či lékařské vyšetření odmítla a druhá polovina by se podrobila.

Otázka č. 6 a č. 7:

Na Slovensku se odmítnutím dechové zkoušky či lékařského vyšetření dopouštíte trestného činu. Byly byste pro zavedení obdobného opatření v České republice?.

Peněžitý trest je od 160 Eur do 331 930 Eur. Pokud byl uložen trest peněžitý, musí být zároveň stanoven i náhradní trest odnětí svobody. Zákaz činnosti v rozmezí od 1 do 10 let.

Odmítli byste dechovou zkoušku popřípadě lékařské vyšetření v případě jízdy pod vlivem na Slovensku?

Graf 7 – Trestný čin odmítnutí Slovensko

Graf 8 - Názor na odmítnutí Slovensko

Otázka č. 8:

Byly byste pro zavedení řidičského průkazu na zkoušku?

V Německu po úspěšném splnění autoškoly dostanete na 2 roky řidičský průkaz na zkoušku, po tuto dobu se zaznamenávají porušování předpisů. V případě recidivního páchání přestupků nebo spácháním závažných přestupků se zkušební doba řidičského průkazu prodlouží. Po dalším páchání může být odebráno i oprávnění řídit.

Graf 9 – Řidičský průkaz na zkoušku

Na otázku zavedení řidičského průkazu na zkoušku odpovědělo kladně přes 90 % dotázaných. Proti tomuto zavedení bylo 6 % respondentů. Nejistých respondentů bylo celkem 4 %. Celkově výsledek této otázky vyzněl jako velmi kladný a většina dotazovaných by byla pro zavedení tzv. řidičského průkazu na zkoušku.

4.2 Souhrn šetření

Dotazníkové šetření mělo za úkol zjistit názory na sankce za přestupek spočívající v řízení vozidla pod vlivem návykové látky a to jak v ČR tak i okolních státech. Šetřením bylo zjištěno, že více jak 88 % dotazovaných je toho názoru, že sankce v ČR je posazena velmi nízko a měla by se zvýšit.

Dalším cílem dotazníku bylo zjistit názor respondentů na postih za odmítnutí podrobení se testu či lékařskému vyšetření v Česku a na Slovensku. V České republice je odmítnutí řešeno, jako přestupek naopak na Slovensku se osoba dopouští trestného činu. Názory 51 % respondentů na otázku zda by odmítli dechovou zkoušku nebo lékařského vyšetření v ČR, byly pro odmítnutí a druhá polovina by se podrobila. Naopak při dotázání se na stejnou otázku s tím rozdílem, že by se jednalo o trestný čin, jak je tomu na Slovensku. Názory respondentů se výrazně lišili, přes 94 % by dechovou zkoušku či lékařské vyšetření neodmítlo. Důvodem nepochybně je, že by se osoba dopustila trestného činu. Pro změnu z přestupku na trestný čin za odmítnutí bylo přes 90 % respondentů.

Dalším cílem bylo zjistit názor na tzv. řidičský průkaz na zkoušku. Tento koncept je úspěšně využíván v sousedním Německu. Zde po úspěšném splnění autoškoly dostane absolvent na 2 roky řidičský průkaz. Po tuto dobu se zaznamenávají porušování předpisů. V případě recidivního páčání přestupků nebo spácháním závažných přestupků se zkušební doba řidičského průkazu prodlouží. Po dalším páčání může být odebráno i oprávnění řídit. Pro zavedení tohoto konceptu bylo přes 90 % dotázaných.

5. Závěr

Míra užívání drog v silniční dopravě neustále roste. Jak přibývá mladších řidičů, přibývá i počet řidičů pod vlivem návykových látek. Tento fakt zejména vyplývá z provedených výzkumů Evropské unie.

Cílem jsem v této práci měl provést úvod do problematiky drog v České republice. Nastínit do jaké míry drogy ovlivňují řidiče v silničním provozu. Dále jsem se zaměřil na sousední státy a jejich právní úpravu problematiky jízdy pod vlivem návykových látek. Právní úpravy jsou obdobné jako v České republice. Velký rozdíl vidím ve výši sankcí za přestupky.

Jedním z cílů praktické části bakalářské práce bylo zjistit názory na sankce za protiprávní jednání spočívající v řízení vozidla pod vlivem návykové látky v České republice a v okolních státech. Na základě vlastních zkušeností a vědomostí získaných při vypracovávání této práce bylo stanoveno celkem 8 otázek. Tyto otázky byly formou dotazníkového šetření následně vyhodnoceny. Respondenti byly řidiči starší 18 let, které vlastní řidičské oprávnění. Do výzkumného šetření bylo zahrnuto celkem 51 respondentů.

Mezi současné problémy v České republice v případech řízení pod vlivem návykových látek považují to, že pachatelé řídí vozidla pod vlivem, ačkoliv jim byl vysloven zákaz řízení a to i opakovaně. Řešení by bylo možné najít u sousedních států, například v Německu. Zde je zaveden již výše zmíněný řidičský průkaz na zkoušku. Z evropských výzkumů mimo jiné vyplývá, že typičtí uživatelé návykových látek, kteří pod vlivem těchto látek řídí motorová vozidla, jsou zejména mladí lidé. Řidičský průkaz na zkoušku by nepochybně pomohl tyto problematické účastníky provozu odhalit, nebo alespoň určitým způsobem odradit mladší generaci od řízení pod vlivem. Tento závěr vyplynul i z provedeného výzkumu formou dotazníkového šetření. Zde na otázku zavedení tzv. řidičského průkazu na zkoušku, reagovalo kladně přes 90 % respondentů.

Na druhou stranu vidím velký pokrok zejména u stanovení limitních hodnot viz. výše zmíněné stanovisko trestní kolegia Nejvyššího soudu Tpjn. 300/2020. Dle tohoto

stanoviska lze určit, zda se osoba nachází ve stavu vylučujícím způsobilost. Dle mého názoru je do budoucna zapotřebí provádět další úpravy v oblasti problematiky řízení pod vlivem návykových látek. Inspiraci je možné čerpat jak ze sousedních států, tak ze států Evropské unie.

6. Bibliografie

1. **BLAŽEJOVSKÝ, Marek.** *Drogy v dopravě.* Praha : Wolters Kluwer, 2015. 978-80-7478-903-8.
2. **KALINA Kamil a kol.** *MEZIOBOROVÝ GLOSÁŘ POJMŮ Z OBLASTI DROG A DROGOVÝCH ZÁVISLOSTÍ.* Praha : o.s. FILIA NOVA, 2001. ISBN 80-238-8014-4.
3. **MRAVČÍK, V., CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K., JANÍKOVÁ, B., ČERNÍKOVÁ, T., ROUS, Z.,.** Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České . [Online] Říjen 2020. https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/33369/1076/VZdrogy2019_v02_s%20obalkou.pdf. SBN 978-80-7440-254-8.
4. **GLOBÁLNÍ KOMISE PRO PROTIDROGOVOU POLITIKU.** Válka proti drogám a její negativní dopady. *drogy-info.* [Online] 2013. https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/1629/320/Valka_proti_drogam01.pdf. ISBN 978-80-7440-082-7.
5. **Holčapek, plk. JUDr. Mgr. Michal.** Řidiči pod vlivem návykových látek. *Bezpečnostní teorie a Praxe.* 2018, 1.
6. **Tuček, Milan.** www.szu.cz. [szu.cz](http://www.szu.cz). [Online] 2012. http://www.szu.cz/uploads/TD_Tucek.pdf.
7. **Vorlová, Klára.** <http://casopis-zsfju.zsf.jcu.cz>. [Online] 2008. <http://casopis-zsfju.zsf.jcu.cz/prevence-urazu-otrav-a-nasili/administrace/clankyfile/20120326125150106891.pdf>.
8. **ČESKO.** Zákon č. 361 ze dne 14. září 2000 o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu). [Online] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361>.
9. —. Zákon č. 250 ze dne 12. července 2016 o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. [Online] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>.
10. **KUČEROVÁ, Helena.** *Zákon o silničním provozu s komentářem a judikaturou.* místo neznámé : Nakladatelství Leges s.r.o., 2018. 978-80-7502-292-9.

11. **JELÍNEK, Jiří a kol.** *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou.* Praha : Nakladatelství Leges s.r.o., 2020. 978-80-7502-395-7.
12. **ČESKO.** Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. [Online] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.
13. **TOMÍČEK, Mgr. Petr.** Nejvyšší soud. *Nejvyšší soud.* [Online] 22.. říjen 2020. [Citace: 11.. 11. 2021.] <https://www.nsoud.cz/Judikatura/>.
14. **EMCDDA.** Legal approaches to drugs and driving. *EMCDDA.* [Online] Květen 2017. https://www.emcdda.europa.eu/publications/topic-overviews/legal-approaches-to-drugs-and-driving/html_en.
15. **KRUK, Jiří.** Trestní zákoník Spolkové Republiky Německo. *Trestní zákoník Spolkové Republiky Německo.* Praha : Beck, 2014.
16. **Bussgeldrechner.org.** Drogen am Steuer: Bußgelder & Nebenfolgen - Bußgeldkatalog. *Bußgeldrechner.* [Online] VFR Verlag für Rechtsjournalismus GmbH, 12. říjen 2021. [Citace: 25. listopad 2021.]
17. **Příspěvatelé Wikipedie.** Kodeks karny [online]. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie.* [Online] Datum poslední revize 1. 03. 2014, 20:47 UTC 2014. [Citace: 28. 11 2021.] https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Kodeks_karny&oldid=11265586.
18. **POLSKO.** Zákon ze dne 20. května 1971 Kodeks wykroczeń. [Online] 1971. <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19710120114/U/D19710114Lj.pdf>.
19. —. Nařízení Ministerstva zdravotnictví ze dne 16. lčervence 2014. *Sbírka zákonů.* [Online] 2014. [Citace: 28. 11 2021.] http://g.ekspert.infor.pl/p/_dane/akty_pdf/DZU/2014/134/948.pdf#zoom=90.
20. —. Zákon ze dne 6 června 1997 r. Kodeks karny. [Online] 1997. <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970880553/U/D19970553Lj.pdf>.
21. —. Zákon ze dne 29. července 2005 o potírání drogové závislosti. [Online] [Citace: 28. 11 2021.]

<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20051791485/U/D20051485Lj.pdf>
f.

22. **SLOVENSKO**. Zákon č. 8 ze dne 3. prosince 2009 o silničním provozu a o změně a doplnění některých zákonů. [Online] 2009. <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2009-8>.

23. —. Zákon č. 372 ze dne 28. srpna 1990 o přestupcích. [Online] 1990. <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1990-372>.

24. —. Zákon č. 300 ze dne 20. května 2005 Trestný zákon. [Online] 2005. <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-300>.

25. **RAKOUSKO**. Federální zákon Straßenverkehrsordnung ze dne 6. července 1960 o silničním provozu. [Online] 1960. https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetze_snummer=10011336.

26. **EU**. Usnesení Evropského parlamentu 2021/2014(INI) ze dne 6. října 2021 o rámci politiky EU v oblasti bezpečnosti silničního provozu na období 2021–2030. [Online] 2021.

7. Seznam tabulek

Tabulka 1 – Podíl trestné činnosti	7
Tabulka 2 - Rozsah užívání drog v ČR v % celoživotně.....	8
Tabulka 3 - Rozsah užívání drog v ČR v % za 12 měsíců	9
Tabulka 4 - Počet dopravních nehod a řidičů pod vlivem drog.....	10
Tabulka 5 - Limitní hodnoty Nařízení vlády č. 41/2014 Sb.	18
Tabulka 6 - Stanovisko trestní kolegia Nejvyššího soudu Tpjn. 300/2020.	20
Tabulka 7 - Sankce jízda pod vlivem Německo.....	22
Tabulka 8 – Přehledová tabulka ČR.....	32
Tabulka 9 - Přehledová tabulka Německo	33
Tabulka 10 - Přehledová tabulka Polsko.....	33
Tabulka 11 - Přehledová tabulka Slovensko	34
Tabulka 12 - Přehledová tabulka Rakousko.....	34

8. Seznam grafů

Graf 1 - Počet dopravních nehod v závislosti na ovlivnění drog.....	11
Graf 2 – Přestupek ČR pod vlivem návykových látek.....	37
Graf 3 - Přestupek Německo pod vlivem návykových látek	38
Graf 4 Přestupek Rakousko pod vlivem návykových látek.....	39
Graf 5 – Přestupek odmítnutí v ČR	40
Graf 6 – Názor na odmítnutí v ČR.....	40
Graf 7 – Trestný čin odmítnutí Slovensko	41
Graf 8 - Názor na odmítnutí Slovensko	42
Graf 9 – Řidičský průkaz na zkoušku	42